Պրոլետարնե՛ր բոլոր յերկրների, միացե՛ք

ՀԿ(բ)Կ ԿԵՆՏԿՈՄԻ ԿՈՒՍ. ՊՐՈՊԱԳԱՆԴԱՅԻ ՅԵՎ ԱԳԻՏԱՑԻԱՅԻ ԲԱԺԻՆ

I op.

ԱԳԻՏԱՏՈՐԻ ԲԼՈԿՆՈՏ

№ 14 (45)

ՀՍՍՀ ԿԳԿ հրատարակչություն — «Խորհրդ. Հայաստան»
ՅԵՐԵՎԱՆ—1938

ՀԿ(Բ)Կ ԿԵՆՏԿՈՄԻ ԿՈՒՍ. ՊՐՈՊԱԳԱՆԴԱՅԻ
ԵՎ ԱԳԻՏԱՑԻԱՅԻ ԲԱԺԻՆ

ԱԳԻՏԱՏՈՐԻ ԲԼՈԿՆՈՏ

№ 14—(54)

Հայկական ԽՍՀ ԿԳԿ Հրատարակչություն—
«ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ»

ԵՐԵՎԱՆ— 1938

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԱՌԱՋԻՆ ՍԵՍԻԱՆ

1938 թվի հուլիսի 12-ը հայ ժողովրդի պատմության մեջ կմնա վորպես նրա պայծառ, ցնծալից որերից մեկը: Այդ որը Երևանում տեղի ունեցավ սոցիալիզմի մեծ խարտիայի— Ստալինյան Սահմանադրության հիման վրա ընտրված Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի անդրանիկ Սեսիայի բացումը:

«Մոսկվա» կինոթատրոնի հոյակապ դահլիճը, ուր տեղի ունեցան Սեսիայի նիստները, զարդարված էր տոնականորեն:

Ժամի ուղիղ 12-ն է: Կառավարության անդամները գրավում են իրենց տեղերը: Նրանց մեջ են ընկերներ Ա. Փիրուզյանը, Վ. Խվորոստյանը, Ռ. Վելիբեկովը, Բ. Մարտիրոսյանը, Գ. Հովհաննիսյանը և ուրիշները:

Օթյակում էին ընկերներ Գ. Հարությունյանը, Մ. Պապյանը, Խ. Հակոբջանյանը, Ս. Ղևոնդյանը, Ծ. Առուշանյանը, Լ. Հովսեփյանը, Հ. Գալստյանը և ուրիշները:

Դեպուտատ ընկ. Հրաչյա Գալստյանն առաջարկ է մտցնում առաջին Սեսիայի բացումը հանձնարարել ավագ դեպուտատ ընկ. Մովսես Մելիքի Հարությունյանին (Արագուն):

Դեպուտատների խանդավառ ծափերի տակ ընկեր Արագին բարձրանում է նախագահի ամբիոնը: Նրա ջերմ, պղպջուններով լի ճառը դեպուտատները լսում են լարված հետաքրքրությամբ: Եվ ամեն անգամ, երբ հռետորն արտասանում է մարդկության մեծ ազատարարի, կոմունիզմի հանճարեղ նախակարի— Իոսիփ Վիսսարիոնովիչ Ստալինի անունը,— դահլիճում նորից ու նոր ուժով պոռթկում է փոթորկալից, երկար ժամանակ չլռող ովացիան: Դահլիճում բոլոր կողմերից զանազան լեզուներով հնչում են ողջույնի ցնծագին բացականչությունները՝ ի պատիվ ընկեր Ստալինի:

Ընկեր Արագու ճառից հետո Սեսիան անցնում է Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խոր-

հրդի Նախագահի և Նախագահի տեղակալների ընտրությանը:

Դեպուտատ ընկեր Երեմ Խաչատրյանը Երևանի, Լենինականի, Արթիկի, Դուզքյանդի և Վաղարշապատի դեպուտատների խմբի անունից առաջարկում է Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի Նախագահ ընտրել Լենին-Ստալինի կուսակցության հարազատ զավակ, սոցիալիզմի գործին նվիրված մարտիկ, ՀԿ(բ)Կ Կենտկոմի երկրորդ քարտուղար, դեպուտատ ընկեր Խաչիկ Մխակի Հակոբջանյանին:

Սեսիան բուռն ծափահարությամբ է ընդունում այդ առաջարկը. միաձայն Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի նախագահ է ընտրվում ընկեր Հակոբջանյանը:

Գերագույն Խորհրդի Նախագահը գրավում է իր տեղը:

Ընկեր Հակոբջանյանն առաջարկ է մտցնում, Հայկական ԽՍՀ Սահմանադրության 26-րդ հոդվածի հիման վրա ընտրել Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի Նախագահի երկու տեղակալներ:

Ձայն է խնդրում դեպուտատ ընկեր Բագդիկ Ծերդանյանը: Երևանի, Կոտայքի, Ղամարլուի և Աշտարակի դեպուտատների

Ողջունում էին ընկերներ Գ. Հարությունյանը, Մ. Պապյանը, Խ. Հակոբջանյանը, Ս. Ղևոնդյանը, Ծ. Առուշանյանը, Լ. Հովսեփյանը, Հ. Գալստյանը և ուրիշները:

Դեպուտատ ընկ. Հրաչյա Գալստյանն առաջարկ է մտցնում առաջին Սեսիայի բացումը հանձնարարել ավագ դեպուտատ ընկ. Մովսես Մելիքի Հարությունյանին (Արագուն):

Դեպուտատների խանդավառ ծափերի տակ ընկեր Արագին բարձրանում է նախագահի ամբիոնը: Նրա ջերմ, զգացումներով լի ճառը դեպուտատները լսում են լարված հետաքրքրությամբ: Եվ ամեն անգամ, երբ հռետորն արտասանում է մարդկության մեծ ազատարարի, կոմունիզմի հանճարեղ նավավարի— Իոսիֆ Վիսսարիոնովիչ Ստալինի անունը,— դահլիճում նորից ու նոր ուժով պոռթկում է փոթորկալից, երկար ժամանակ չլռող ովացիան: Դահլիճում բոլոր կողմերից զանազան լեզուներով հնչում են ողջույնի ցնծագին բացականչությունները՝ ի պատիվ ընկեր Ստալինի:

Ընկեր Արագու ճառից հետո Սեսիան անցնում է Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խոր-

հրդի Նախագահի և Նախագահի տեղակալների ընտրությանը:

Դեպուտատ ընկեր Յերեմ Խաչատրյանը Յերևանի, Լենինականի, Արթիկի, Դուզքյանդի և Վաղարշապատի դեպուտատների խմբի անունից առաջարկում է Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի Նախագահ ընտրել Լենին-Ստալինի կուսակցության հարազատ զավակ, սոցիալիզմի գործին նվիրված մարտիկ, ՀԿ(բ)Կ Կենտկոմի քարտուղար, դեպուտատ ընկեր Խաչիկ Մխաքի Հակոբջանյանին:

Սեսիան բուռն ծափահարությամբ է ընդունում այդ առաջարկը. միաձայն Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի նախագահ է ընտրվում ընկեր Հակոբջանյանը:

Գերագույն Խորհրդի Նախագահը գրավում է իր տեղը:

Ընկեր Հակոբջանյանն առաջարկ է մտցնում, Հայկական ԽՍՀ Սահմանադրության 26-րդ հոդվածի հիման վրա ընտրել Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի Նախագահի երկու տեղակալներ:

Ձայն է խնդրում դեպուտատ ընկեր Բաղդիկ Ծերդանյանը: Յերևանի, Կոտայքի, Ղամարլուի և Աշտարակի դեպուտատների

խմբի անունից նա առաջարկ է մտցնում Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի Նախագահի տեղակալ ընտրել ժողովրդի հարազատ դուստր, Յերևանի Մանկավարժական ինստիտուտի դասախոս, լուսավորության ճակատի յեռանդուն մարտիկ, անկուսակցական բոլշևիկ, դեպուտատ ընկեր Նվարդ Աղաջանի Խոջաեյնաթյանին:

Նախագահը քվեարկության է դնում այդ առաջարկը: Դեպուտատները միաձայն Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի Նախագահի տեղակալ են ընտրում ընկեր Խոջաեյնաթյանին:

Բայազետի, Սևանի, Մարտունու, Բասարգեչարի և Ազիզբեկովի դեպուտատների խմբի անունից դեպուտատ ընկեր Սուրեն Հովհաննիսյանն առաջարկություն է մտցնում՝ Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի Նախագահի տեղակալ ընտրել կոլտնտեսային կարգերի տոկուն մարտիկ, Զոդ գյուղի կոլտնտեսության նախագահի պոստից նորերս Բասարգեչարի շրջգործկոմի նախագահ առաջ քաշված, կուսակցության հարազատ զավակ, դեպուտատ ընկեր Բայրամ Ալի-օղլի Կամանովին:

Դեպուտատները միահամուռ կերպով ընդունում են այդ առաջարկությունը, Հայ-

կական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի Նախագահի տեղակալ է ընտրվում ընկեր Կամանովը:

Դեպուտատ ընկեր Սմբատ Թունյանն առաջարկություն է մտցնում Սեսիայի աշխատանքների ռեգլամենտի վերաբերյալ: Սեսիան ընդունում է ռեգլամենտը: Այնուհետև հաստատում է օրակարգը:

1. Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի մանդատային հանձնաժողովի ընտրությունը.

2. Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի մշտական հանձնաժողովների մասին.

3. Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի Բյուջետային Հանձնաժողով ընտրելու մասին:

4. Հայկական ՍՍՀ Սահմանադրության մի քանի հոդվածների մեջ՝ Հայկական ՍՍՀ Կենտգործկոմի և Ժողկոմխորհի ընդունած վորոշումների կապակցությամբ փոփոխություններ և լրացումներ մտցնելը:

5. Դեպուտատների՝ դեպուտատական պարտականությունների կատարման հետ կապված ծախսերի վճարման մասին.

6. Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի Նախագահության ընտրությունը.

7. Հայկական ՍՍՀ կառավարության—

ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կազմումը:

Կալինինոյի, Ստեփանավանի, Կիրովականի, Ազիզբեկովի և Շամշադինի դեպուտատների խմբի անունից դեպուտատ ընկեր Դրեպսյան առաջարկություն է մտցնում Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի դեպուտատների լիազորությունն ստուգելու համար ընտրել մանդատային հանձնաժողով:

Սեսիան միաձայն ընտրում է Մանդատային Հանձնաժողով, բաղկացած 9 հոգուց, ընկ. Մինաս Դիլանյանի նախագահությամբ:

Դեպուտատ ընկեր Աղասի Սարգսյանն առաջարկություն է մտցնում վողջույնի հեռագիր ուղարկել ժողովուրդների մեծահանճար առաջնորդ, համաժողովրդական առաջին դեպուտատ ընկեր Ստալինին: Դահլիճը վոտքի կանգնած՝ փոթորընդոստ ծափերով և հզորաձայն ուռաներով, վողջույնի ցնծալից բացականչություններով է ընդունում այդ առաջարկությունը:

Սեսիան բացառիկ ջերմ մթնոլորտում ընդունում է ընկեր Ստալինին ուղղված վողջույնի հեռագիրը:

Սեսիան խանդավառությամբ վորոշում է

վողջույնի հեռագիր ուղարկել նաև հայ ժողովրդի սիրելի ընտրյալներ, խորհրդային պետության ականավոր գործիչներ, մեծ Ստալինի մերձավոր զինակիցներ ընկերներ Մոլոտովին ու Միկոյանին:

Դրանով փակվում է Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի առաջին Սեսիայի առաջին նիստը:

***

Հունիսի 13-ին, առավոտյան ժամը 11-ին «Մոսկվա» կինո դահլիճում սկսվեց Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի առաջին Սեսիայի երկրորդ նիստը: Նախագահության սեղանի մոտ են Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի Նախագահ ընկեր Խ. Մ. Հակոբջանյանը, Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի Նախագահի տեղակալներ ընկերներ Բ. Ա. Կամալովը և Ն. Ա. Խոջաեյնաթյանը: Բեմի ձախ կողմում, օթյակում տեղ են գրավում Հայկական ԽՍՀ կառավարության անդամներ՝ ընկ. ընկ. Ա. Փիրուզյանը, Վ. Խլոբոստյանը, Ռ. Վելիբեկովը, Ն. Կոնդակովը, Բ. Մարտիրոսյանը, Հ. Աբաջյանը, Ա. Բունյաթյանը, Գ. Հովհաննիսյանը, Բ. Աստվածատրյանը և ուրիշները: Աջակողմյան օթյակում են ընկերներ Գ. Հարությունյանը, Մ. Պապյա-

նը, Մ. Ղևոնդյանը, Ծ. Աստուչանյանը, Լ. Հովսեփյանը, Հ. Գալստյանը, Մ. Միքայելյանը, Սաղաթելյանը և ուրիշները:

Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի Նախագահ ընկ. Խ. Մ. Հակոբջանյանն անցնում է Սեսիայի օրակարգի յերկրորդ հարցին՝ Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի մշտական հանձնաժողովներ կազմելու հարցի քննությանը:

Դեպուտատ ընկ. Մամեդ Իսկանդարովը Յերևանի, Վեդու, Ղարաբաղլարի, Ամասիայի և Թալինի շրջանների դեպուտատների խմբի անունից առաջարկ է մտցնում՝ ստեղծել Որենսդրական Նախադծերի մշտական գործող Հանձնաժողով, վորը պետք է նախապես մշակի Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի քննությանը դրվող այս կամ այն օրենքը:

Նախագահող ընկեր Խ. Մ. Հակոբջանյանը քվեարկության է դնում այդ առաջարկը:

Սեսիան միաձայն վորոշում է՝ ընտրել Որենսդրական Նախադծերի հանձնաժողով՝ 9 հոգուց:

Սեսիան Որենսդրական Նախադծերի Հանձնաժողովի նախագահ է ընտրում ընկեր Հաբեթ Թորոսի Աբաջյանին— դեպու-

տատ Ալխանակի շրջանի Գյուլլիջայի ընտրական օկրուգից:

Ապա Սեսիան ընտրում է մշտապես գործող Բյուջետային Հանձնաժողով, ընկ. Սերգեյ Առաքելյանի նախագահությամբ:

Այնուհետև Սեսիան լսում է Մանդատային Հանձնաժողովի նախագահ, դեպուտատ ընկեր Մ. Հ. Դիլանյանի զեկուցումը:

Ընկեր Դիլանյանը Սեսիային հաղորդում է, վոր Մանդատային Հանձնաժողովը քննելով յուրաքանչյուր դեպուտատի վերաբերյալ փաստաթղթերը, գտավ, վոր 256 դեպուտատների ընտրությունն անց է կացված Հայկական ԽՍՀ Սահմանադրության և «Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրությունների կանոնադրության» լրիվ համապատասխան:

***

Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի հուլիսի 13-ի յերեկոյան—յերրորդ նիստում լսվեց դեպուտատ ընկեր Հր. Գալստյանի զեկուցումը Հայկական ԽՍՀ Սահմանադրության մի քանի հոդվածները Հայկական ԽՍՀ Կենտգործկոմի ու Ժողկոմխորհի ընդունած վորոշումների կապակցությամբ փոփոխելու և լրացնելու հարցի մասին:

Գերագույն Խորհրդի Սեսիան միաձայն

ընդունում է հատուկ վորոշում Հայկական ԽՍՀ Սահմանադրության մի քանի հոդվածները փոփոխելու և լրացնելու մասին:

Այնուհետև օրակարգի 5-րդ հարցի— դեպուտատների դեպուտատական պարտականությունների կատարման հետ կապված ծախսերի հատուցման մասին դեպուտատ ընկեր Հ. Գալստյանի տված զեկուցումից հետո Սեսիան ընդունում է հետևյալ վորոշումը.

Սահմանել Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի դեպուտատների համար, դեպուտատական պարտականությունների կատարման հետ կապված ծախսերի հատուցում՝ ամսական 500- ական ռուբլի:

Սեսիան անցնում է օրակարգի 6-րդ հարցի քննարկմանը՝ Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի Նախագահության ընտրությանը:

Ավագների Խորհրդի անունից ելույթ է ունենում դեպուտատ ընկեր Սաղաթելյանը:

Շարադրելով այն նկատառումները, վորոնք ավագների Խորհրդի կարծիքով պետք է դրվեն Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի Նախագահության ընտրությունների հիմքում, դեպուտատ ընկեր Սաղաթելյանը հրապարակում է Հայկական ԽՍՀ Գերա-

գույն Խորհրդի Նախագահության կազմում առաջադրված թեկնածուների ազգանունները: Յուրաքանչյուր թեկնածուի անհատական քննարկությամբ Սեսիան միաձայն ընտրում է Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի Նախագահությունը հետևյալ կազմով.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ

1. Մացակ Պետրոսի ՊԱՊՅԱՆ— դեպուտատ Յերևան քաղաքի Նար-Դոսի ընտրական օկրուգից:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՏԵՂԱԿԱԼՆԵՐ

2. Սիմակ Մկրտչի ՍԱՀԱԿՅԱՆ— դեպուտատ Յերևան քաղաքի Կնունյանցի ընտրական օկրուգից:

3. Հաբեթ Թորոսի ԱԲԱՋՅԱՆ— դեպուտատ Սպիտակի շրջանի Գյուլլիջայի ընտրական օկրուգից:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅԱՆ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

4. Հրաչյա Արշակի ԳԱԼՍՏՅԱՆ — դեպուտատ Հոկտեմբերյանի շրջանի Ավանայի ընտրական օկրուգից:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

5. Գրիգոր Արտեմի ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ— դեպուտատ Երևան քաղաքի Սպանդարյան ընտրական օկրուգից:

6. Սերյոժա Արտեմի ԻՍՐԱՅԵԼՅԱՆ— դեպուտատ Լենինական քաղաքի քաղաքամերձ ընտրական օկրուգից:

7. Սուրեն Ազատի ՄԻՔԱՅԵԼՅԱՆ— դեպուտատ Ստեփանավանի շրջանի Ագարակի ընտրական օկրուգից:

8. Ցուղաբեր Կարապետի ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ— դեպուտատ Երևան քաղաքի գործարանային ընտրական օկրուգից:

9. Սուքիաս Գևորգի ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ— դեպուտատ Ալավերդու շրջանի Դսեղի ընտրական օկրուգից:

10. Մամեդ Սալման-օղլի ԻՍԿՅԱՆԴԱՐՈՎ, — դեպուտատ Վեդու շրջանի Արարատի ընտրական օկրուգից:

11. Դմիտրի Ֆրոլովիչ ՄԱԿՇԱՆՈՎ—դեպուտատ Երևան քաղաքի Արարատի ընտրական օկրուգից:

12. Դիմիտրի Իվանովիչ ԲԱԴԵՅՆՈՎ— դեպուտատ Դուզքյանդի շրջանի Ախուրիկի ընտրական օկրուգից:

13. Ռուբեն Նիկիտի ԳՅԱՆՋՈՒՆՑՅԱՆ—

դեպուտատ Երևան քաղաքի Ղուկասյանի ընտրական օկրուգից:

Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի Նախագահ ընկեր Խ. Մ. Հակոբջանյանը հրապարակում է Հայկական ԽՍՀ Ժողկոմխորհի Նախագահ, դեպուտատ ընկեր Ա. Փիրուզյանի հայտարարությունը՝

«Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի Նախագահ ընկեր Հակոբջանյանին:

Հայկական ԽՍՀ Սահմանադրության 47-րդ հոդվածի համապատասխան և այն կապակցությամբ, որ Հայկական ԽՍՀ կառավարության կազմելու հարցը դրված է Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի քննությանը, Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդն իր պարտականությունը համարում է սպառված և Գերագույն Խորհրդի առաջ վայր է դնում իր լիազորությունը:

Հայկական ԽՍՀ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդը խնդրում է ձեզ՝ այդ մասին հայտնել ի գիտություն Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդին:

Հայկական ԽՍՀ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի Նախագահ՝

Ա. ՓԻՐՈՒԶՅԱՆ

13 հուլիսի, 1938 թիվ»:

Սեսիան անցնում է Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահի հաստատության քննարկմանը:

Դեպուտատ ընկեր Մ. Ուլոյանի առաջարկությամբ Սեսիան միաձայն ընդունում է հետևյալ վորոշումը.

«Հայկական Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետության Գերագույն Խորհուրդը վստահություն է հայտնում Հայկական Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդին և հանձնարարում է Հայկական Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ ընկ. Ա. Փիրուզյանին՝ առաջարկություն ներկայացնել կառավարության կազմի մասին, հաշվի առնելով մտքերի փոխանակության ընթացքում դեպուտատների արած քննադատական դիտողությունները»:

***

Հուլիսի 14-ին, ժամը 5-ին տեղի ունեցավ Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի Սեսիայի 4-րդ նիստը:

Սեսիան անցնում է Հայկական ԽՍՀ Կառավարության — Հայկական ԽՍՀ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհուրդ կազմելուն:

Դեպուտատ Ա. Ս. Փիրուզյանը Գերագույն Խորհրդի քննարկմանն է ներկայացնում Հայկական ԽՍՀ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կազմը: Իր ճառում դեպուտատ Ա. Ս. Փիրուզյանը հաղորդում է Սեսիային, վոր իր կողմից լիովին հաշվի յեն առնված առանձին ժողկոմատների գործունեյության մասին Սեսիայում դեպուտատների կողմից արված դիտողությունները: Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի առաջին Սեսիան անհատական քվեարկությամբ միաձայն կազմում է Հայկական ԽՍՀ Կառավարություն — Հայկական ԽՍՀ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի հետևյալ կազմը.—

Հայկական ԽՍՀ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահ — Արամ Սերգեյի ՓԻՐՈՒԶՅԱՆ:

Հայկական ԽՍՀ Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նախագահի տեղակալ — Ռիզա խալիլ-ողլի ՎԵԼԻԲԵԿՈՎ:

Պետական Պլանային Հանձնաժողովի նախագահ — Արմենակ Կյուրեղի ՇԵԿՈՅԱՆ:

Ներքին Գործերի ժողովրդական կոմիսար — Վիկտոր Վասիլևիչ ԽՎՈՐՈՍՏՅԱՆ:

Հողագործության ժողովրդական կոմի-

սար — Հայկազ Հովհաննեսի ՄԱՐՋԱՆՅԱՆ:

Մննդարդյունաբերության ժողովրդական կոմիսար — Նիկոլայ Խաչատրի ՂՈՒԿԱՍՅԱՆ:

Թեթև արդյունաբերության ժողովրդական կոմիսար — Գուրգեն Հակոբի ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ:

Լուսավորության ժողովրդական կոմիսար — Բալաբեկ Գրիգորի ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ:

Առողջապահության ժողովրդական կոմիսար — Բաբկեն Աշոտի ԱՍՏՎԱԾԱՏՐՅԱՆ:

Ֆինանսների ժողովրդական կոմիսար — Արտավազդ Ավագի ԲՈՒՆԻԱԹՅԱՆ:

Առևտրի ժողովրդական կոմիսար — Արտաշես Աբրահամի ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ:

Տեղական արդյունաբերության ժողովրդական կոմիսար — Ռուբեն Բագրատի ԱԶԻԶԲԵԿՅԱՆ:

Անտառային արդյունաբերության ժողովրդական կոմիսար — Գուրգեն Տիգրանի ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ:

Արդարադատության ժողովրդական կոմիսար — Սաֆար Հյուսեյին Զադե ԱԼԻ-ՄԱՄԵԴՈՎ:

Կոմունալ տնտեսության ժողովրդական կոմիսար — Ավետիս Թադևոսի ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ:

Սոցիալական ապահովության ժողովրդական կոմիսար — Զորայեր Ղուկասի ԳԱԼԸՍՏՅԱՆ:

Հայկական ԽՍՀ Ժողկոմխորհին կից Արվեստի վարչության պետ — Գարեգին Հակոբի ԱՂԲԱԼՅԱՆ:

ԽՍՀՄ Կապի ժողովրդական կոմիսարիատի Հայկական ԽՍՀ լիազոր — Յեղիշ Ղահրամանի ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ:

ԽՍՀՄ Մթերումների ժողովրդական կոմիսարիատի Հայկական ԽՍՀ լիազոր — Աղասի Յենոքի ՉԱՐՉՈՂԼՅԱՆ:

Օրակարգի հարցերն սպառված են: Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի նախագահ ընկեր Մաչիկ Հակոբջանյանն ընդհանուր ծափահարությունների ներքո Հայկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի առաջին սեսիան հայտարարում է փակված: Դահլիճում նոր թափով որոտում է բուռն ովացիան: Դեպուտատները ոտքի կանգնած՝ ողջունում են աշխատավոր մարդկության մեծահանճար առաջնորդ, համաժողովրդական դեպուտատ, թանկագին ընկեր Ստալինին: *Թնդում է դեպուտատների հզոր բազմաձայն ուռան:*

— *Կեցցե՛ Ստալինյան Սահմանադրությունը:*

Կեցցե՛ մեծ ՍՏԱԼԻՆԸ:

ԿՈՄՈՒՆԻՍՏՆԵՐԻ ՅԵՎ ԱՆԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐԻ ՍՏԱԼԻՆՅԱՆ ԲԼՈԿԻ ՆՈՐ ՀԱՂԹԱՆԱԿԸ

Ավարտվեցին միութենական և ավտոնոմ հանրապետությունների Գերագույն Խորհուրդների ընտրությունները: Այդ ընտրություններում կոմունիստների և անկուսակցականների ստալինյան բլոկը տարավ նոր, փայլուն հաղթանակ:

Խորհրդային Միության ժողովուրդները կրկին անգամ ամբողջ աշխարհի առջև ցուցադրեցին իրենց բարոյական - քաղաքական անխորտակելի միասնությունը, իրենց անսահման նվիրվածությունը Լենինի – Ստալինի *գործին, իրենց ջերմ սերը դեպի աշխատավորության առաջնորդ, ուսուցիչ և բարեկամ ընկեր* Ստալինը:

Գերագույն Խորհուրդների առաջին դեպուտատ ընտրված է համաժողովրդական թեկնածու ընկեր Ի. Վ. Ստալինը: *Գերագույն Խորհուրդների դեպուտատներ են ընտրված ընկեր* Ստալինի *մերձավոր զինա-*

կիցներ՝ ընկերներ Վ. Մ. Մոլոտովը, Լ. Մ. Կագանովիչը, Կ. Յե. Վորոշիլովը, Մ. Ի. Կալինինը, Ա. Ա. Անդրեևը, Ն. Ի. Յեժովը, Ա. Ի. Միկոյանը, Ա. Ա. Ժդանովը:

Առանց բացառության բոլոր միութենական և ավտոնոմ հանրապետություններում Գերագույն Խորհուրդների դեպուտատներ են ընտրված սոցիալիստական հայրենիքի արժանավոր զավակներն ու դուստրերը, վորոնք կոմունիստների և անկուսակցականների ստալինյան բլոկի թեկնածուներն են:

Ստորև հրապարակում ենք քվեարկության արդյունքները ըստ յուրաքանչյուր միութենական հանրապետության, վորոնք կազմված են Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովների հաղորդագրությունների հիման վրա:

ՌԽՖՍՀ

ՌԽՖՍՀ-ում կա ՌԽՖՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրությունների 93·927 *ընտրական տեղամաս և* 727 *ընտրական օկրուգ: Օկրուգային ընտրական հանձնաժողովներն արձանագրել են ՌԽՖՍՀ Գերագույն Խորհրդի բոլոր* 727 *դեպուտատների ընտրությունը:*

ՌԽՖՍՀ-ում ցուցակագրված են յեղել ՌԽՖՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրությունների ձայնի իրավունք ունեցող 60·368·858

մարդ: Ընտրողների այդ թվից քվեարկությանը մասնակցել են 59·936·715 մարդ, որը կազմում է ձայնի իրավունքից օգտվող քաղաքացիների ընդհանուր թվի 99,3 տոկոսը:

ՌՍՖՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրությունների բոլոր ընտրական օկրուգներում կոմունիստների և անկուսակցականներիստալինյան բլոկի թեկնածուների օգտին ձայն են տվել 59·542·993 մարդ, որը կազմում է քվեարկությանը մասնակցածների ընդհանուր թվի 99,3 տոկոսը:

ՌՍՖՍՀ Գերագույն Խորհրդում ընտրված 727 դեպուտատներից 568 կոմունիստներ են և 159՝ անկուսակցականներ: Կին դեպուտատներ՝ 157:

ՈՒԿՐԱԻՆԱԿԱՆ ԽՍՀ

Ընդամենը Ուկրաինական ԽՍՀ-ում կա 21·979 ընտրական տեղամաս և 304 ընտրական օկրուգ: Օկրուգային ընտրական հանձնաժողովներն արձանագրել են բոլոր 304 դեպուտատների ընտրությունը:

Ուկրաինական ԽՍՀ-ում ցուցակագրված է յեղել Ուկրաինական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրություններին ձայնի իրավունք ունեցող 17·536·486 մարդ: Ընտրական օկրուգների վերջնական տվյալներով, ընտրող-

ների այդ թվից քվեարկությանը մասնակցել են 17·467·909 մարդ, որը կազմում է ձայնի իրավունքից օգտվող քաղաքացիների ընդհանուր թվի 99,62 տոկոսը:

Ուկրաինական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրությունների բոլոր ընտրական օկրուգներում կոմունիստների և անկուսակցականների ստալինյան բլոկի թեկնածուների օգտին ձայն են տվել 17·387·683 մարդ, որը կազմում է քվեարկածների թվի 99,55 տոկոսը:

ԲԵԼՈՌՈՒՍԱԿԱՆ ԽՍՀ

Ընդամենը Բելոռուսական ԽՍՀ-ում կա Բելոռուսական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրությունների 3878 ընտրական տեղամաս և 273 ընտրական օկրուգ: Օկրուգային ընտրական հանձնաժողովներն արձանագրել են բոլոր 273 դեպուտատների ընտրությունը:

Ձայների վերջնական հաշվով Բելոռուսական ԽՍՀ բոլոր օկրուգներում Բելոռուսական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրություններին ձայնի իրավունք ունեցող 3·040·710 ընտրողների ընդհանուր թվից քվեարկությանը մասնակցել են 3·030·148 մարդ, որը կազմում է ընտրողների ընդհանուր թվի 99,65 տոկոսը:

Բելոռուսական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրությունների բոլոր ընտրական օկրուգներում կոմունիստների և անկուսակցականների ստալինյան բլոկի թեկնածուների օգտին ձայն են տվել 3·005·609 մարդ, որը կազմում է քվեարկությանը մասնակցածների ընդհանուր թվի 99,19 տոկոսը:

ԱԴՐԲԵՋԱՆԱԿԱՆ ԽՍՀ

Ընդամենն Ադրբեջանական ԽՍՀ-ում կա Ադրբեջանական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրությունների 2692 ընտրական տեղամաս և 310 ընտրական օկրուգ:

Ձայների վերջնական հաշվով, Ադրբեջանական ԽՍՀ բոլոր օկրուգներում Ադրբեջանական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրություններին ձայնի իրավունք ունեցող մեկ միլիոն 572·346 ընտրողների ընդհանուր թվից քվեարկությանը մասնակցել են մեկ միլիոն 562·396 մարդ, որը կազմում է ընտրողների ընդհանուր թվի 99,36 տոկոսը:

Ադրբեջանական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրությունների բոլոր ընտրական օկրուգներում կոմունիստների և անկուսակցականների ստալինյան բլոկի թեկնածուների օգտին ձայն են տվել 1·556·012 մարդ, որը կազմում է քվեարկությանը մասնակցածնե-

րի ընդհանուր թվի 99,59 տոկոսը:

Օկրուգային ընտրական հանձնաժողովների տվյալներով, արձանագրված է բոլոր 310 դեպուտատների ընտրությունը: Ընտրված 310 դեպուտատներից 231 կոմունիստներ են և 79 անկուսակցականներ: Կին դեպուտատներ — 71:

ՎՐԱՑԱԿԱՆ ԽՍՀ

Վրացական ԽՍՀ-ում ընդամենը կա Վրացական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրությունների 2932 ընտրական տեղամաս և 237 ընտրական օկրուգ:

Օկրուգային ընտրական հանձնաժողովների տվյալներով, արձանագրվել է բոլոր 237 դեպուտատների ընտրությունը:

Վրացական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրություններին ձայնի իրավունք ունեցող 1·898·041 ընտրողների ընդհանուր թվից քվեարկությանը մասնակցել են մեկ միլիոն 883·608 ընտրող, որը կազմում է ձայնի իրավունքից օգտվող քաղաքացիների ընդհանուր թվի 99,2 տոկոսը:

Վրացական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրությունների բոլոր ընտրական օկրուգներում կոմունիստների և անկուսակցականների ստալինյան բլոկի թեկնածուների օգտին ձայն են տվել 1·876·391 մարդ, որը

կազմում է քվեարկությանը մասնակցածների ընդհանուր թվի 99,6 տոկոսը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ

Ընդամենը Հայկական ՍՍՀ-ում կա 1204 ընտրական տեղամաս և 256 ընտրական օկրուգ, որտեղ ցուցակագրված են Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի ընտրությունների ձայնի իրավունք ունեցող 611·649 մարդ: Օկրուգային ընտրական հանձնաժողովների տվյալներով, ընտրողների այդ թվից քվեարկությանը մասնակցել են 605 հազար 907 մարդ, որը կազմում է ձայնի իրավունքից օգտվող քաղաքացիների ընդհանուր թվի 99,06 տոկոսը: Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի ընտրությունների բոլոր ընտրական օկրուգներում կոմունիստների և անկուսակցականների բլոկի թեկնածուների օգտին ձայն են տվել 603 հազար 469 մարդ, որը կազմում է քվեարկությանը մասնակցածների ընդհանուր թվի 99,6 տոկոսը:

Բոլոր 256 օկրուգներում օկրուգային ընտրական հանձնաժողովների կողմից արձանագրված է Հայկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի 256 դեպուտատների ընտրությունը: Ընտրված 256 դեպուտատներից 156 կոմունիստներ են և 100 անկուսակցականներ:

կին դեպուտատներ — 65, տղամարդիկ — 191:

ԹՈՒՐՔՄԵՆԱԿԱՆ ՍՍՀ

Ընդամենը Թուրքմենական ՍՍՀ-ում կա Թուրքմենական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի ընտրությունների 1220 ընտրական տեղամաս և 226 ընտրական օկրուգ:

Օկրուգային ընտրական հանձնաժողովները արձանագրել են բոլոր 226 դեպուտատների ընտրությունը:

Թուրքմենական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի ընտրություններին ձայնի իրավունք ունեցող 655·722 ընտրողների ընդհանուր թվից քվեարկությանը մասնակցել են 652·763 ընտրող, որը կազմում է ձայնի իրավունքից օգտվող քաղաքացիների ընդհանուր թվի 99,55 տոկոսը:

Թուրքմենական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի ընտրությունների բոլոր ընտրական օկրուգներում կոմունիստների և անկուսակցականների ստալինյան բլոկի թեկնածուների օգտին ձայն են տվել 651·213 մարդ, որը կազմում է քվեարկությանը մասնակցածների ընդհանուր թվի 99,8 տոկոսը:

ՈՒԶԲԵԿԱԿԱՆ ՍՍՀ

Ընդամենն Ուզբեկական ՍՍՀ-ում կա Ուզբեկական ՍՍՀ Գերագույն Սովետի ընտ-

րությունների 5104 ընտրական տեղամաս և 395 ընտրական օկրուգ: Օկրուգային ընտրական հանձնաժողովները ցուցակագրել են բոլոր 395 դեպուտատների ընտրությունը:

Ուզբեկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրություններին ձայնի իրավունք ունեցող 3·437·225 ընտրողների ընդհանուր թվից քվեարկությանը մասնակցել են 3·366·375 ընտրող, որը կազմում է ձայնի իրավունքից օգտվող քաղաքացիների ընդհանուր թվի 97,93 տոկոսը:

Ուզբեկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրությունների բոլոր ընտրական օկրուգներում կոմունիստների և անկուսակցականների ստալինյան բլոկի թեկնածուների օգտին ձայն են տվել 3·352·081 մարդ, կամ քվեարկությանը մասնակցածների 99·57 տոկոսը:

ՏԱՋԻԿԱԿԱՆ ԽՍՀ

Ընդամենը Տաջիկական ԽՍՀ-ում կա Տաջիկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրությունների 1520 ընտրական տեղամաս և 282 ընտրական օկրուգ:

Ձայնի իրավունք ունեցող 764·483 ընտրողների ընդհանուր թվից Տաջիկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրություններին քվեարկությանը մասնակցել են 760·606

մարդ, որը կազմում է ձայնի իրավունքից օգտվող քաղաքացիների ընդհանուր թվի 99,5 տոկոսը:

Տաջիկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրությունների բոլոր ընտրական օկրուգներում կոմունիստների և անկուսակցականների ստալինյան բլոկի թեկնածուների օգտին ձայն են տվել 757·924 մարդ, որը կազմում է քվեարկությանը մասնակցածների ընդհանուր թվի 99,64 տոկոսը:

Օկրուգային ընտրական հանձնաժողովները ցուցակագրել են Տաջիկական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի բոլոր 282 դեպուտատների ընտրությունը: Ընտրված 282 դեպուտատներից 84-ը կին են, 189— տղամարդ:

ՂԱԶԱԽԱԿԱՆ ԽՍՀ

Ընդամենը Ղազախական ԽՍՀ-ում կա Ղազախական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրությունների 300 ընտրական օկրուգ:

Օկրուգային ընտրական հանձնաժողովները արձանագրել են բոլոր 300 դեպուտատների ընտրությունը:

Ձայնի իրավունք ունեցող 2·987·846 ընտրողների ընդհանուր թվից Ղազախական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրություններին քվեարկությանը մասնակցել են 2 միլիոն 963·033 ընտրող, որը կազմում է

ձայնի իրավունքից օգտվող քաղաքացիների ընդհանուր թվի 99,2 տոկոսը։

Ղազախական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրությունների բոլոր ընտրական օկրուգներում կոմունիստների և անկուսակցականների ստալինյան բլոկի թեկնածուների օգտին ձայն են տվել 2·948·868 մարդ, վորը կազմում է քվեարկածների թվի 99,5 տոկոսը։

ԿԻՐԳԻԶԱԿԱՆ ԽՍՀ

Ընդամենը Կիրգիզական ԽՍՀ-ում կա Կիրգիզական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրությունների 1525 ընտրական տեղամաս և 284 ընտրական օկրուգ։

Օկրուգային ընտրական հանձնաժողովները ցուցակագրել են բոլոր 284 դեպուտատների ընտրությունը։

Ձայնի իրավունք ունեցող 793·966 ընտրողների ընդհանուր թվից Կիրգիզական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի ընտրություններին քվեարկությանը մասնակցել են 779·873 ընտրող, վորը կազմում է ձայնի իրավունքից օգտվող քաղաքացիների ընդհանուր թվի 98,23 տոկոսը։

Կիրգիզական ԽՍՀ Գերագույն Խորհրդի

ընտրությունների բոլոր ընտրական օկրուգներում կոմունիստների և անկուսակցականների ստալինյան բլոկի թեկնածուների օգտին ձայն են տվել 772·904 մարդ, վորը կազմում է քվեարկությանը մասնակցածների ընդհանուր թվի 99,1 տոկոսը։

ՄՈՏԻԿ ԺԱՄԱՆԱԿՈՒՄ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ ԱՆՑԿԱՑՎԵԼԻՔ ԶՐՈՒՅՑՆԵՐԻ ՈՐԻՆԱԿԵԼԻ ԹԵՄԱՆԵՐԸ

1. ՅԵՐՐՈՐԴ ՀՆԳԱՄՅԱԿԻ (ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐՎԱ ԲԱԺԻՆ) ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Պետական փոխառությունների նպատակներն ու խնդիրները ԽՍՀՄ-ում և կապիտալիստական յերկրներում: Խորհրդային փոխառությունների խոշորական ժողովրդական բնույթը: Պետական փոխառությունը — ԽՍՀՄ արդյունաբերության, տրանսպորտի, գյուղատնտեսության, ֆինանսների ամրապնդման և յերրորդ հնգամյակի իրագործման հզոր զենք: Պետական փոխառությունների դերը մեր սոցիալիստական հայրենիքի պաշտպանական հզորությունը բարձրացնե-

լու գործում: Պետական փոխառությունը և յերկրի կուլտուրական շինարարությունը: Փոխառության բաժնեգրման պայմանները:

2. ՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ՅԵՎ ԱՎՏՈՆՈՄ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Միութենական և ավտոնոմ հանրապետությունների կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովների հաղորդագրությունները ընտրությունների արդյունքների մասին: Կոմունիստների և անկուսակցականների ստալինյան բլոկի նոր, փայլուն հաղթանակը: Դեպուտատների կազմը: Ընտրությունների արդյունքները — խորհրդային ժողովրդի բարոյական - քաղաքական միասնության, Լենինի - Ստալինի *կուսակցության շուրջն աշխատավորների համախմբվածության հուժկու ցուցադրումը:*

3. ԼԵՆԻՆԻ - ՍՏԱԼԻՆԻ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ — ԽՍՀՄ-ՈՒՄ ՍՈՑԻԱԼԻԶՄԻ ՀԱՂԹԱՆԱԿՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՂՆ ՈՒ ՂԵԿԱՎԱՐԸ

Համամիութենական Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցությունը — աշխատա-

վորության առաջավոր ջոկատ սոցիալիստական կարգի ամրապնդման ու պաշտպա-ման համար նրանց պայքարում, ԽՍՀՄ աշխատավորների բոլոր կազմակերպությունների ղեկավար կորիզ: Ժողովրդական մասսաների հետ բոլշևիկների կուսակցության կապերի անխախտ ամրությունը:

Բոլշևիկյան կուսակցության լենինյան-ստալինյան միասնությունը և կուսակցական շարքերի յերկաթե կարգապահությունը, հավատարմությունը լենինիզմին, անհաշտությունը դեպի ժողովրդի բոլոր թշնամիները, անկուսակցական մասսաների հետ կուսակցության անխզելի կապը — համԿ(բ)Կ հզորության ու անպարտելիության յերաշխիք:

Ընկեր Ստալինը — աշխարհում միակ իսկական դեմոկրատական Սահմանադրության ստեղծող: Ընկեր Ստալինը — ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի և միութենական ու ավտոնոմ խորհրդային սոցիալիստական հանրապետությունների Գերագույն Խորհուրդների առաջին դեպուտատ:

4. ԽՍՀ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ 1938 ԹՎԻ ԲԵՐՔԱՀԱՎԱՔԻ ՄԱՍԻՆ ՅԵՎ ԲԵՐՔԱՀԱՎԱՔԻ ԿԱՄՊԱՆԻԱՅԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ԽՍՀ Միության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի վորոշումը 1938 թվի բերքը հավաքելու մասին:

Պայքար «Հանուն ամեն տարի 7—8 միլիարդ փութ հացահատիկի» ստալինյան լոզունգի կենսագործման համար: Վնասարարության ջախջախումը գյուղատնտեսության բնագավառում և 1938 թվին բարձր բերք ստանալու նախադրյալների ստեղծումը: 1938 թվի բերքի առանձնահատկությունները: Անցյալ տարվա բերքահավաքի կամպանիայի սխալները հաշվի առնելու և այս տարի դրանց կրկնումը թույլ չտալու անհրաժեշտությունը: Ուժերի ճիշտ դասավորումը և գործի հստակ կազմակերպումը, մեխանիկական ու կենդանի քարշող ուժի և տրանսպորտային միջոցների լրիվ օգտագործումը, ստախանովյան շարժման ծավալումը, լավագույն ստախանովականների փորձի տարածումը, բերքահավաքի մեքենաների արտադրողականության բարձրացումը, օպերատիվ ղեկավարությունը վճ-

ռում են բերքահավաքի կամպանիայի հաջողությունը։ Պայքար կորուստների դեմ, հանուն բերքահավաքի բարձր վորակի։ Սոցիալիստական բերքի պահպանումը։ Բերքահավաքի որինակելի կազմակերպումը, գյուղատնտեսական մթերքների հանձնման ասպարիզում պետության հանդեպ ունեցած պարտավորությունների լրիվին ու ժամանակին կատարումը — ՄՏԿ-ների, կոլտնտեսությունների ու խորհտնտեսությունների ղեկավարների, գյուղատնտեսության առաջավորների և բոլոր կոլտնտեսականների ու խորհտնտեսությունների աշխատողների խնդիրն է։ 1938 թվի առատ բերքը և կոլտնտեսականների ունևորության հետագա աճումը։

5. 1938 ԹՎԻ ՅԵՐԿՐՈՐԴ ԿԻՍԱՄՅԱԿԻ ՊԼԱՆԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ ՈՒ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ

ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհի վորոշումն արդյունաբերության արտադրանքի 1938 թվի ծրագրի մասին և յերկաթուղիների աշխատանքի մասին։ Վնասարարական բների ջախջախումըն արդյունաբերության մեջ ու տրանսպորտում և նոր տնտեսական կադրերի ա-

ռաջ քաշում։Առաջին կիսամյակի պլանի կատարումն արդյունաբերության և տրանսպորտի բնագավառում։ 1938 թվի յերկրորդ կիսամյակի ծրագրի կատարման պայմաններն են — պայքարն արդյունաբերության մեջ և տրանսպորտում վնասարարության հետևանքների լիկվիդացիայի յենթարկելու համար, աշխատանքի արտադրողականության նոր վերելքը և մասսայական ստախանովյան շարժման ծավալումը։ Պայքար հանուն ինքնարժեքի իջեցման, տնտհաշվարկի արմատացման, արտադրանքի վորակի բարելավման։

6. ՊԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ 1938 ԹՎԻ ԲՅՈՒՋԵՅԻ ՄԱՍԻՆ

Պետական սոցիալական ապահովագրությունը ԽՍՀՄ-ում — աշխատավորների առողջության, հանգստի և նյութական բարեկեցության մասին սոցիալիստական պետության հոգատարության արտահայտություն։

ԽՍՀ Միության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի վորոշումը՝ պետական սոցիալական ապահովագրության 1938 թվի բյուջեի մասին։ Սոցիալական ա-

պահովագրության գծով կատարվող ծախսերը — հանգստյան տների ու սանատորիաների վրա՝ աշխատավորների համար, առողջացուցիչ ճամբարների վրա՝ մանուկների համար, ծննդկանների օգնության ու ծննդաբերության նպաստի վրա: Աշխատավորների պետական սոցիալական ապահովագրության փաստացի բացակայությունը կապիտալիստական յերկրներում:

7. ԽՍՀ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄՆ ԱՆԱՍՆԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ 1938 ԹՎԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԼԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

ԽՍՀ Միության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի վորոշումն անասնապահության զարգացման 1938 թվի պետական պլանի մասին: Ընկեր Ստալինի ցուցումները 17-րդ համագումարում՝ սոցիալիստական անասնապահության զարգացման մասին և այդ ցուցումների իրականացումը: Պայքար հանուն անասունների ցեղի ու մթերատվության բարելավման, անասունների գլխաքանակի ավելացմանը զուգընթաց: Մատղաշի աճեցման և նրա կորստի դեմ պայքարելու

խնդիրը: Անասունների մեռելացման: Անասունների անասնաբուժական-զոոտեխնիկական սպասարկումը բարելավելու անհրաժեշտությունը: Պայքար հանուն սոցիալիստական անասնապահության համար կերի ամուր բազայի ստեղծման (սիլոսացում, մարգագետինների ու արոտատեղիների բարելավում): Անասնապահության ասպարեզում վնասարարության հետևանքների լիկվիդացիայի, մասսայական ստախանովյան շարժման ծավալման, անասնապահության լավագույն ստախանովականների փորձի տարածման ու արմատացման խնդիրները:

8. ԿՈԼՏՆՏԵՍԱՅԻՆ ԿՅԱՆՔԻ ՍՏԱԼԻՆՅԱՆ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ՊԱՅՔԱՐ ՆՐԱ ԽԵՂԱԹՅՈՒՐՈՒՄՆԵՐԻ ԴԵՄ

Ստալինյան լոզունգը — «Կոլտնտեսությունները դարձնենք բոլշևիկյան, իսկ բոլոր կոլտնտեսականներին՝ ունևոր» և գյուղատնտեսական արտելի կանոնադրության նշանակությունը: Կանոնադրության խեղաթյուրումների դեմ պայքարելու անհրաժեշտությունը: Կոլտնտեսային յեկամուտների բաշխման մեջ յեղած հակակոլտնտեսային վնասարարական պրակտիկայի լիկվիդա-

ցիան և պայքար կոլտնտեսականների աշխատի նկատմամբ անհոգ վերաբերմունքի դեմ: ԽՍՀ Միության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի և ՀամԿ(բ)Կ Կենտրոնական Կոմիտեյի 1938 թվի ապրիլի 19-ի վորոշումները՝ կոլտնտեսություններից կոլտնտեսականների վտարումն արգելելու մասին, կոլտնտեսություններում յեկամուտների սխալ բաշխման մասին, անհատական տնտեսությունների վերաբերմամբ հարկերի ու այլ պարտավորությունների մասին:

9· ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ

ԽՍՀՄ-ի քարտեզը: Տերիտորիան, բնակչությունը, բնական հարստությունները: Առաջին և յերկրորդ հնգամյակների հաջող կատարման հետևանքով արդյունաբերական նոր շրջանների ստեղծումը — ածխա-մետալուրգիական յերկրորդ բազան Ուրալ-Կուզբասում, Կարագանդայի ածխարդյունաբերական շրջանը, Իշիմբաևոյի նավթարդյունաբերական շրջանը և այլն: Նոր քաղաքների ստեղծումը և բնակչության բուռն աճումը հին քաղաքներում: Արդյունաբերության նոր ճյուղեր և նոր հսկա ձեռնարկություններ: Սոցիալիզմի յերկրի հոյակապ

կառուցումները: Սպիտակ և Բալթիկ ծովերը միացնող ջրանցքը: Վոլգա—Մոսկվա ջրանցքը: Մոսկվայի մետրոպոլիտենը: Այդ կառուցումների նշանակությունը: Շինարարության այնպիսի տեմպն ու թափը, վորոնք անմատչելի յեն կապիտալիստական յերկրների համար: Սոցիալիստական ինդուստրիալիզացիայի և կոլտնտեսային կարգի հաղթանակը: ԽՍՀՄ-ն աշխարհում միակ յերկիրն է, վորտեղ չկա գործազրկություն և մարդու շահագործումը մարդու կողմից: Բազմազգ Խորհրդային Միության ժողովուրդների մեծ բարեկամությունը:

10· ԽՍՀՄ-Ը — ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻ ԾԱՂԿՄԱՆ ՅԵՐԿԻՐ

ԽՍՀՄ ժողովուրդների կուլտուրայի ու ստեղծագործության ծաղկումը: ԽՍՀՄ քաղաքացիների՝ որենքով յերաշխավորված կրթության իրավունքը:

Սոցիալիստական կուլտուրայի զարգացման անսպառ հնարավորությունները ԽՍՀ Միությունում: Հյուսիսային բևեռի նվաճումը բոլշևիկների կողմից, Մոսկվա—ԱՄՆ, Մոսկվա—Վլադիվոստոկի շրջան, Սև-

վաստակը—Արխանգելսկ հերոսական թռիչքները: Արկտիկայի հետազոտությունը պապանինականների անվեհեր քաջակի կողմից դրեյֆող սառցադաշտի վրա — պանծալի սխրագործություններ, վորոնք համապատասխանում են միմիայն մեր սոցիալիստական հայրենիքի ուժերին և վորոնք ամենահարուստ ավանդ մտցրեցին համաշխարհային կուլտուրայի գանձարանը: Խորհրդային յերաժշտության, թատրոնի և կինոյի հաջողությունները: ԽՍՀՄ-ը տաղանդների յերկիր: Խորհրդային ջութակահարների և դաշնակահարների հաղթանակը Բրյուսսելում տեղի ունեցած միջազգային կոնկուրսներում:

11. ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԴՊՐՈՑԻ ՅԵՎ ԱՌԱՋԱՎՈՐ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ստալինը և Մոլոտովը Խորհրդային գիտության և բարձրագույն դպրոցի խնդիրների մասին: Խորհրդային գիտության կապը ժողովրդի հետ: ԽՍՀՄ-ում բարձրագույն դպրոցը լայնորեն մատչելի յե աշխատավորների համար, կապիտալիստական յերկրներում այն հանդիսանում է հարուստների արտոնությունը: Լենինը — «գիտության քաջարի ախոյան, վոր համարձա-

կորեն պայքար է մղում հնացած գիտության դեմ և ճանապարհ է հարթում նոր գիտության համար» (Ստալին): Առաջավոր խորհրդային գիտությունը, վորը փշրում է հին տրադիցիաները, նորմաները, նախապաշարմունքները, վորոնք խանգարում են հասարակության առաջ շարժվելուն: Պապանինը և պապանինականները, Ստախանովը և ստախանովականները — գիտության նովատորներ, մեր առաջավոր գիտության մարդիկ:

12. ՈՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ՀԵՏԱԽՈՒԶՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՔԱՅՔԱՅԻՉ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ՆՐԱՆՑ ՏՐՈՑԿԻՍՏԱԿԱՆ – ԲՈՒԽԱՐԻՆԱԿԱՆ ՈՒ ԲՈՒՐԺՈՒԱ - ՆԱՑԻՈՆԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԵԼՈՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Լենինը և Ստալինը կապիտալիստական շրջապատման մասին: Ոտարերկրյա հետախուզական օրգանների և նրանց տրոցկիստական - բուխարինական ու բուրժուա-նացիոնալիստական գործակալության լրտեսական - դիվերսիոն գործունեության մեթոդներն ու պրիոմները: Հեղափոխական զգաստությունը բարձրացնելու անհրաժեշտությունը: Պետական գաղտնիքը պահելը:

Հակախորհրդային «աջ - տրոցկիստական բլոկի» դատավարության արդյունքները: Խորհրդային հետախուզության նշանակությունը ժողովրդի թշնամիների դեմ մղվող պայքարում: Խորհրդային հետախուզության ուժը — ժողովրդի հետ նրա ունեցած անխզելի կապի մեջ է:

13. ԿՐՈՆԱԿԱՆ ՆԱԽԱՊԱՇԱՐՄՈՒՆՔՆԵՐԻ ՎՆԱՍԱԿԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Լենինը և Ստալինը *կրոնի ռեակցիոն էության մասին: Կրոնը — ափիոն է ժողովրդի համար: Հոգևորականության և աղանդավորականների հակահեղափոխական գործունեությունը ԽՍՀՄ-ում, նրանց սերտ կապը տրոցկիստական - բուխարինյան և բուրժուա - նացիոնալիստական լրտեսների, դիվերսանտների, օտարերկրյա հետախուզությունների վարձկանների հետ: Կրոնի ռեակցիոն էությունը և կրոնական նախապաշարմունքների վնասակարությունը մշտապես ու համբերատար կերպով աշխատավորներին պարզաբանելու խնդիրը: Պայքարը կրոնական նախապաշարմունքների դեմ — պայքար է մարդկանց գիտակցության մեջ կապիտալիզմի մնացորդների դեմ:*

14. ԻՍՊԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԵՐՈՍԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ ՖԱՇԻՍՏԱԿԱՆ ԽՌՈՎԱՐԱՐՆԵՐԻ ՅԵՎ ԻՏԱԼՈ - ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԻՆՏԵՐՎԵՆՏՆԵՐԻ ԴԵՄ

Իտալո - գերմանական ինտերվենտների և նրանց գործակալների — Ֆաշիստական խռովարարների դեմ իսպանական ժողովրդի հերոսական պայքարի յերկու տարին: Ֆաշիստական ինտերվենտների գազանությունները Իսպանիայում: Ֆաշիզմի տրոցկիստական գործակալություն — ՊՈՈՒՄ-ի պրովոկացիոն պառակտողական գործունեությունը: Իտալո - գերմանական ինտերվենտների ձգտումը՝ ստրկացնելու իսպանական ժողովրդին և Պիրենյան թերակղզին դարձնելու պլացդարմ հանուն աշխարհի վերաբաժանման նոր պատերազմի համար:

Անգլիական պահպանողականների և Ֆրանսիական ռեակցիոն բուրժուազիայի քաղաքականությունը — իտալո - գերմանական ինտերվենտներին խրախուսելու քաղաքականություն: Պայքարող իսպանական ժողովրդին ԽՍՀՄ-ի կողմից ցույց տրվող բարոյական աջակցությունը: Իսպանիայի կոմկուսակցությունը— հակաֆաշիստական ժողովրդական ճակատի ցեմենտող միջուկ և

առաջատար դերակատար ուժ: Ժողովրդական ճակատի ամրապնդումը — հանրապետական Իսպանիայի հաղթանակի յերաշխիքն է: Ստալինը — խռովարարների ու ինտերվենտների դեմ իսպանական ժողովրդի պայքարի միջազգային նշանակության մասին: Խորհրդային ժողովուրդը և հանրապետական Իսպանիան:

15. ՉԻՆ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՊԱՅՔԱՐԸ ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՀԱՓՇՏԱԿԻՉՆԵՐԻ ԴԵՄ

Ճապոնական իմպերիալիստների դեմ չին ժողովրդի մեկ տարվա պայքարի արդյունքները: Չինական կոմկուսակցության դերը ճապոնական հափշտակիչներին հակահարված տալու համար ամբողջ չին ժողովրդի համախմբման գործում: Ութերորդ ժողովրդական հեղափոխական բանակի գործողությունները: Պարտիզանական շարժման լայն թափը Չինաստանում: Հաջողությունները ճապոնական ագրեսիային ցույց տրվող դիմադրության կազմակերպման գործում: Չինական տրոցկիստների քայքայիչ դավաճանական աշխատանքը: Ճապոնացիների պարտությունները Չինաստանում: Գերմանիա-

յի և Իտալիայի դերը: Անգլիայի, ԱՄՆ-ի, Ֆրանսիայի դերը ճապոնական ագրեսիայի վերաբերմամբ: ԽՍՀՄ-ի դերը: Խորհրդային – չինական պայմանագիրը: Ճապոնական հափշտակիչների դեմ չին ժողովրդի պայքարի միջազգային նշանակությունը:

16. ՉԵԽՈՍԼՈՎԱԿԻԱՆ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՖԱՇԻԶՄԻ ՀԱՐՁԱԿՄԱՆ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔԻ ՏԱԿ

Ընդհանուր տվյալներ Չեխոսլովակիայի տերիտորիայի, բնակչության, եկոնոմիկայի, քաղաքական կառուցվածքի և ազգային կազմի մասին: Գերմանական ֆաշիզմի ըսպառնալիքը՝ հարձակվելու Չեխոսլովակիայի վրա: Չեխոսլովակիայի ռազմական ուժերը: Հենլեյնականների — Չեխոսլովակիայում գերմանական ֆաշիզմի գործակալության պրովոկացիոն գործողությունները: Չեխոսլովակիայի կոմունիստական կուսակցությունը — գերմանական ֆաշիզմի և նրա գործակալության (հենլեյնականների) հափշտակողական փորձերի դեմ չեխոսլովակյան ժողովրդի դիմադրության կազմակերպիչ: Չեխոսլովակիայի ռեակցիոն կուսակցությունների կողմից Հենլեյնին ցույց տրվող աջակցությունը: Ֆրանս – չեխոսլովակյան և խորհրդային – չեխոսլովակյան

պակտերը փոխադարձ օգնության մասին։ Անգլիական պահպանողականների քաղաքականությունը— գերմանական ֆաշիզմին օգնելու քաղաքականություն։ ԽՍՀՄ-ի դերը չեխոսլովակյան հարցում։ Ընկ. Լիտվինովի ինտերվյուն։

17. ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՖԱՇԻՍՏԱԿԱՆ ՀՐՁԻԳՆԵՐԻ ԲԼՈԿԸ

Գերմանիայի և Ճապոնիայի համաձայնությունը (վորին միացավ Իտալիան) Կոմինտերնի դեմ պայքարելու համար։ Ֆաշիստական ագրեսորների բլոկի հակախորհրդային բնույթը, բլոկ, վորը միաժամանակ ուղղված է նաև բուրժուական դեմոկրատական յերկրների շահերի դեմ։ Ագրեսորին խրախուսելու անգլիական քաղաքականությունը։ Գերմանիայի, Ճապոնիայի ու Իտալիայի փորձերը՝ պայթեցնելու Ազգերի Լիգան և ամբողջապես արձակելու ագրեսորների ձեռքերը։ Նրանց պայքարը կոլեկտիվ անվտանգության գաղափարի դեմ։ Խորհրդային դիվանագիտության պայքարն Ազգերի Լիգայի գործունեության և Ազգերի Լիգայի կանոնադրության 16-րդ հոդվածն ագրեսորների նկատմամբ կիրառելու համար։

18. ՄԵՐ ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԸ ՅԵՎ ՌԱԶՄԱԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱՎԱՏՈՐՄԸ

ԽՍՀՄ-ը — խաղաղության նեցուկ։ Լենինը և Ստալինը ԽՍՀՄ արտաքին քաղաքականության հիմունքների մասին։ Պատերազմի վտանգի յերկու օջախները և ԽՍՀՄ-ի վրա հարձակվելու սպառնալիքի ուժեղացումը։ Ընկեր Ստալինի պատասխանը կոմյերիտական պրոպագանդիստ ընկ. Իվանովին։ Կապիտալիստական շրջապատումը և ԽՍՀՄ պաշտպանունակությունը, Կարմիր Բանակի, Ռազմա-Ծովային ու Օդային նավատորմերի հզորությունն ամեն կերպ ամրապնդելու խնդիրը։ Կարմիր Բանակի տարբերությունը կապիտալիստական յերկրների բանակներից։ Ստալինը Կարմիր Բանակի յերեք առանձնահատկությունների մասին։ Կարմիր Բանակը — աշխարհում միակ բանակն է, վորը վայելում է քաղաքական, քաղաքացիական ամեն տեսակ իրավունքներ։ Գիտակցական կարգապահությունը Կարմիր Բանակում։ Սոցիալիստական ինդուստրիալիզացիայի հաջողությունները և Կարմիր Բանակի տեխնիկական սպառազինման աճումը։ Պաշտպանության արդյունաբերության և Ռազմա-Ծովային Նավատոր-

մի կոմիսարիատների ստեղծման նշանակությունը ԽՍՀՄ պաշտպանունակությունն ամրապնդելու համար: Ընկ. Վորոշիլովը Կարմիր Բանակի հզորությունն ամրապնդելու խնդիրների մասին: Ընկ. Մոլոտովը հզոր Ռազմա-Ծովային Նավատորմի ստեղծման անհրաժեշտության մասին: Պաշտ–Ավիաքիմի ամրապնդման խնդիրը:

19. ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԱՎԻԱՑԻԱՅԻ ՅԵՎ ՀԵՐՈՍ ՈԴԱՉՈՒՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Խորհրդային օդաչուների փայլուն սխրագործությունները, վորոնք հնարավոր են միմիայն սոցիալիզմի յերկրում: Չկալովի, Բայդուկովի և Բելյակովի անվայրեջք թռիչքը Մոսկվա—Ուդդ կղզի մարշրուտով: Հյուսիսային բևեռ մեկնած օդային եքսպեդիցիան. Չկալովի, Բայդուկովի և Բելյակովի, Գրոմովի, Յումաշևի և Դանիլինի անվայրեջք թռիչքները Մոսկվա — Հյուսիսային բևեռ — ԱՄՆ մարշրուտով. Կոկկինակիի և Բրյանդինսկու անվայրեջք թռիչքը Մոսկվա — Վլադիվոստոկի շրջան տրասայով, մեկ օրվա ընթացքում. զինվորական կին օդաչուներ Օսիպենկոյի, Լոմակոյի և Ռասկովայի փայլուն թռիչքը Սևաստոպոլ—Արխանգելսկ մարշրուտով: Մեր օդաչունե-

րի հերոսությունն ու հայրենասիրությունը: Ստալինը խորհրդային օդաչուների մասին: Խորհրդային ավիացիայի դերը սոցիալիստական հայրենիքի պաշտպանության գործում: Քաղաքացիական ավիացիայի նշանակությունը: Առանց արտադրությունից կտրվելու օդաչուների կադրերի պատրաստման և հակաօդային քիմիական պաշտպանության պրիոմները բնակչության ամենալայն մասսաներին սովորեցնելու խնդիրը: Ավիացիայի օրը— օգոստոսի 18-ը: Ավիացիայի օրվա նշանակությունը ԽՍՀՄ օդային պաշտպանությունն ամրապնդելու գործում:

20. ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

ԽՍՀՄ-ը ամբողջ աշխարհի աշխատավորների հայրենիքն է: Հետամնաց ցարական Ռուսաստանի — այդ «ժողովուրդների բանտի» վերածումը բոլշևիկների կողմից առաջավոր, անկախ, կուլտուրական, ինդուստրիալ յերկրի, վորտեղ չկա գործազրկություն, չկա շահագործում, վորտեղ «կյանքը դարձել է ավելի լավ, կյանքը դարձել է ավելի ուրախ» (Ստալին): ԽՍՀՄ-ի աշխատավորները — իրենց մեծ, հզոր սոցիալիստական

Հայրենիքի ջերմ հայրենասերներ: Մեր հայրենիքի լավագույն զավակների — հերոս սահմանապահների, օդաչուների, նավաստիների, բանվորների ու կոլտնտեսականների աչքի ընկնող հերոսության օրինակները: Կապիտալիստական շրջապատումը և նրա վայրագ թշնամությունը դեպի ԽՍՀՄ-ը: Ֆաշիզմի տրոցկիստական - բուխարինական վարձկանների — հայրենիքը ըկտխարար վաճառողների ջախջախումն ու ոչնչացումը: ԽՍՀՄ, միութենական ու ավտոնոմ հանրապետությունների Գերագույն Խորհուրդների ընտրությունների արդյունքները — խորհրդային հայրենասիրության նոր, հզոր ցուցադրումը: Խորհրդային հայրենասիրության, խորհրդային ժողովրդի բարոյական - քաղաքական միասնության նշանակությունը ԽՍՀՄ-ի պաշտպանության գործում:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԱԳԻՏԱՏՈՐՆԵՐԻ ՅԵՎ ՊՐՈՊԱԳԱՆԴԻՍՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

1-ԻՆ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

«Պրավդա», հուլիսի 2-ի առաջնորդողը — Ժողովրդական փոխառություն: ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհի վորոշումը Յերրորդ Հնգամյակի

Պետական Փոխառություն բաց թողնելու մասին: Ա. Զվերևի հոդվածը — Փոխառությունները ԽՍՀՄ-ում:

«Բոլշևիկ» № 13, 1938 թ. առաջնորդողը — Խորհրդային Միության փոխառությունները: Ա. Զվերևի հոդվածը — Խորհրդային պետության բյուջեն:

2-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

«Պրավդա», հունիսի 15-ի առաջնորդողը. — Կոմունիստների և անկուսակցականների ստալինյան բլոկի հիանալի հաղթանակը:

«Պրավդա», հունիսի 23-ի առաջնորդողը — Համաժողովրդական տոնի նախօրյակին:

«Պրավդա», հունիսի 24-ի առաջնորդողը— Լենինյան - ստալինյան ազգային քաղաքականության հաղթանակը:

Ն. Շվերնիկի հոդվածը — Նահապետականությունից դեպի սոցիալիզմ:

«Պրավդա», հունիսի 25-ի համարում, Ի. Խոխլովի հոդվածը — Ռուսաստանի ֆեդերացիա:

«Պրավդա», հունիսի 28-ի առաջնորդողը — Խորհրդային հայրենասիրության հզոր ցուցադրումը:

«Պրավդա», հունիսի 29 — ՌՍՖՍՀ և Ուկրաինայի Կենտրոնական Ընտրական

Համաժողովների հաղորդագրությունները:

3-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ի. Վ. Ստալին — *ԽՍՀ Միության Սահմանադրության նախագծի մասին: Զեկուցում Խորհուրդների Համամիութենական Արտակարգ 8-րդ Համագումարում,* 1936 *թվի նոյեմբերի* 25-*ին: ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ,* 1937 *թ.:*

Ի. Վ. ՍՏԱԼԻՆ — *Ճառ Մոսկվա քաղաքի Ստալինյան ընտրական օկրուգի ընտրողների նախընտրական ժողովում,* 1937 *թվի դեկտեմբերի* 11-*ին, Մեծ Թատրոնում, ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ,* 1937 *թ.:*

Ա. Ա. Ժդանով — *Լենինյան կանխագըծումները մարմնավորված են կյանքում: ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ,* 1938 *թ.:*

Ն. Ի. Յեժով — *Ճառ Գորկու — Լենինյան օկրուգի ընտրողների ժողովում, Գորկիյում: ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ,* 1937 *թ.:*

Անդրկովկասի հին բանվորների պատմածները մեծ ՍՏԱԼԻՆԻ մասին —*«Մոլոդայա գվարդիա»,* 1937 *թ.:*

4-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ի. Վ. Ստալին — *Ճառ առաջավոր կոմբայնավարների և կոմբայնավարուհիների խորհրդակցությանը: ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ,* 1937 *թ.:*

«Պրավդա», *հունիսի* 25-*ի առաջնորդողը— Գերազանցորեն անցկացնենք բերքահավաքը:*

«Պրավդա», *հունիսի* 24 — *ԽՍՀ Միության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի վորոշումը* 1938 *թվի բերքահավաքի մասին:*

5-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

«Պրավդա», 30 *նոյեմբերի* 1937 *թ.— ԽՍՀ Միության Ժողկոմխորհի վորոշումն արդյունաբերության* 1938 *թվի ու* 1938 *թվի առաջին յեռամսյակի արտադրանքի ծրագրի և յերկաթուղիների աշխատանքի մասին:*

Վ. Մ. Մոլոտով — *Ճապոնա-գերմանատրոցկիստական գործակալների վնասարարության, դիվերսիայի ու լրտեսության դասերը: ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ,* 1937 *թ.:*

«Պրավդա», 2 *հունիսի — ԽՍՀ Միության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նիստը: Առաջնորդող — Սոցիալիստական*

Հանձնաժողովների հաղորդագրությունները։

3-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ի. Վ. Ստալին — *ԽՍՀ Միության Սահմանադրության նախագծի մասին։ Զեկուցում Խորհուրդների Համամիութենական Արտակարգ 8-րդ Համագումարում, 1936 թվի նոյեմբերի 25-ին։ ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ*, 1937 թ.։

Ի. Վ. ՍՏԱԼԻՆ — *Ճառ Մոսկվա քաղաքի Ստալինյան ընտրական օկրուգի ընտրողների նախընտրական ժողովում*, 1937 *թվի դեկտեմբերի* 11-*ին*, *Մեծ Թատրոնում*, *ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ*, 1937 *թ.*։

Ա. Ա. Ժդանով — *Լենինյան կանխատեսումները մարմնավորված են կյանքում։ ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ*, 1938 *թ.*։

Ն. Ի. Յեժով — *Ճառ Գորկու — Լենինյան օկրուգի ընտրողների ժողովում, Գորկիյում։ ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ*, 1937 *թ.*։

Անդրկովկասի հինգ բանվորների պատմածները մեծ ՍՏԱԼԻՆԻ մասին —«*Մոլոդայա գվարդիա*», 1937 *թ.*։

4-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ի. Վ. Ստալին — *Ճառ առաջավոր կոմբայնավարների և կոմբայնավարուհիների խորհրդակցությանը։ ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ*, 1937 *թ.*։

«Պրավդա», *հունիսի* 25-*ի առաջնորդողը— Գերազանցորեն անցկացնենք բերքահավաքը*։

«Պրավդա», *հունիսի* 24 — *ԽՍՀ Միության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի վորոշումը* 1938 *թվի բերքահավաքի մասին*։

5-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

«Պրավդա», 30 *նոյեմբերի* 1937 *թ.— ԽՍՀ Միության Ժողկոմխորհի վորոշումն արդյունաբերության* 1938 *թվի ու* 1938 *թվի առաջին յեռամսյակի արտադրանքի ծրագրի և յերկաթուղիների աշխատանքի մասին*։

Վ. Մ. Մոլոտով — *Ճապոնա-գերմանա-տրոցկիստական գործակալների վնասարարության, դիվերսիայի ու լրտեսության դասերը։ ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ*, 1937 *թ.*։

«Պրավդա», 2 *հունիսի — ԽՍՀ Միության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի նիստը։ Առաջնորդող — Սոցիալիստական*

տնտեսությունը գնում է դեպի նոր հաղթանակներ:

6-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ն. Մ. ՇՎԵՐՆԻԿ — *Սոցիալական ապահովագրության Խորհրդի աշխատանքի մասին: Պրոֆհրատ*, 1937 *թ.:*

«Պրավդա», 29 *ապրիլի — Ընկ. Շվերնիկի զեկուցումը ԽՍՀՄ Ժողկոմխորհում, պետական սոցիալական ապահովագրության* 1938 *թվի բյուջեյի մասին:*

7-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ի. Վ. Ստալին — *Հաշվետու զեկուցում կուսակցության* 17-*րդ համագումարում, ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի աշխատանքի մասին: Պետքաղհրատ*, 1938 *թ.:*

«Պրավդա» 18 *հունիսի — ԽՍՀ Միության Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի որոշումն անասնապահության զարգացման* 1938 *թվի պետական պլանի մասին:*

Առաջնորդող — Դեպի սոցիալիստական անասնապահության նոր վերելք:

8-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ի. Ստալին — *Ծառ. հարվածային կոլտնտեսականների Համամիութենական առաջին համագումարում: Կուսհրատ:*

Գյուղատնտեսական արտելի օրինակելի կանոնադրությունը:

ԽՍՀ Միության ժողովրդական կոմիսարների խորհրդի և ՀամԿ(բ)Կ կենտրոնական կոմիտեյի վորոշումները՝ *«Կոլտնտեսություններից կոլտնտեսականների վտարումն արգելելու մասին», «Կոլտնտեսություններում յեկամուտների սխալ բաշխման մասին», «Անհատական տնտեսությունների վերաբերմամբ հարկերի և այլ պարտավորությունների մասին»: Պետքաղհրատ*, 1938 *թ.:*

9-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Մեր հայրենիքը Ն. Բարանսկու և Պ. Պոսպելովի *խմբագրությամբ:* 3-*րդ հրատարակչություն: Պետքաղհրատ*, 1938 *թ.:*

Յու. Սաուշկին— *ՌՍՖՍՀ: Պետքաղհրատ*, 1938 *թ.:*

Պ. Լոպատին— *Վոլգան գալիս է Մոսկվա: «Մոսկովսկի ռաբոչի»*, 1938 *թ.*

Պ: Լոպատին— *Մոսկվա-Վոլգա ջրանցքը: ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ*, 1938 *թ.*

«Պրավդա», 26 *հունվարի- Ռուսերեն հոդվածը- Մետրոյի յերեք հերթերը:*

10-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Մեր հայրենիքը Ն. Բարանսկու և Գ. Գոսպեկովի *խմբագրությամբ*: 3-րդ հրատարակություն: Պետքաղհրատ, 1938 թ.:

Բոլշևիկ № 10-11, 1938 թ.: *Հոդվածներ՝* Ի. Պապանինի— *Առաջավոր խորհրդային գիտության հաղթանակը*: Պ. Շիրշով և Ե. Ֆյոդորով— *«Հյուսիսային բևեռ» կայանի գիտական աշխատանքի արդյունքները*:

«Պրավդա» 1- *հունիսի*: Ո. Կուրգանովի *հոդվածը— Խորհրդային յերաժիշտների տրիումֆը*:

11-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ընկեր ՍՏԱԼԻՆԻ ճառը բարձրագույն դպրոցի աշխատողների ընդունելությանը, կրեմլում: *«Մոլոդայա գվարդիա»*, 1938 թ.:

Վ. Մ. Մոլոտով— *Բարձրագույն դպրոցի մասին*: *Պետքաղհրատ*, 1938 թ.

12-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ի. Ստալին— *Կուսակցական աշխատանքի թերությունների և տրոցկիստական ու այլ յերկերեսանիների լիկվիդացիայի յենթարկելու միջոցառումների մասին*: *ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ*, 1937 թ.

Ն. Ի. Յեժով— *Ճառ Գորկու— Լենինյան*

օկրուգի ընտրողների ժողովում, Գորկիում: *ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ*, 1937 թ.

Ա. Յա. Վիշինսկի— *Տրոցկիստական-ֆաշիստական հետախույզների վնասարարական-դիվերսիոն աշխատանքի մի քանի մեթոդները*: *ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ*, 1937 թ.

Ն. Ռուբին և Յա. Սերեբրով— *ԽՍՀ-ում ֆաշիստական հետախուզությունների քայքայիչ գործունեյության և նրանց դեմ պայքարելու խնդիրների մասին*: *ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ*, 1937 թ.

13-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Վ. Ի. Լենին— *Սոցիալիզմը և կրոնը*: *ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ*, 1937 թ.

Ի. Ստալին— *Զրույց ամերիկյան բանվորական առաջին պատվիրակության հետ*: *«Լենինիզմի հարցեր»*, 10-*րդ հրատարակություն*, *եջ՝* 169-202:

Յեմ. Յարոսլավսկի— *Հակակրոնական պրոպագանդայի խնդիրները*: *ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ*, 1937 թ.

14-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Մ. Ի. Կալինին— *Միջազգային դրության մասին*: *Պետքաղհրատ*, 1938 թ.

Խոզե Դիաս— Անտոն, Ուրիբե- *Իսպանիայի ներկայիս դրության մասին:* *ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ*, 1938 *թ.*

Դոլորես-Իբարրուրի — *Իսպանական ժողովրդի հերոսական պայքարը:* *«Բոլշևիկ»* № 13, 1938 *թ.*

15-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Մ. Ի. Կալինին— *Միջազգային դրության մասին: Պետքաղհրատ*, 1938 *թ.*

Ն. Լյախով— *Չին ժողովուրդն իր անկախության համար մղվող պայքարում: Պետքաղհրատ*, 1938 *թ.*

16-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ա. Բուգդես— *Հիտլերը սպառնում է Չեխոսլովակիային: Պետքաղհրատ*, 1938 *թ.*

Գ. Ֆրիդրիխ— *Չեխոսլովակիայի կոմկուսակցությունը միասնական ճակատի համար մղվող պայքարում:* *«Պարտիյնոյե ստրոիտելստվո»* № 13, 1938 *թ.*

17-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Կ. Կորրադով— *Միջազգային դրությունը: Պետքաղհրատ*, 1938 *թ.*

Գեորգի Դիմիտրով— *Հաղթանակի յերաշխիքը: Պետքաղհրատ*, 1938 *թ.*

18-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ընկ. Իվանովի նամակը և ընկեր Ստալինի պատասխանը: *ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ*, 1938 *թ.*

Մ. Լիտվինով— *Ընդդեմ ագրեսիայի: Պետքաղհրատ*, 1938 *թ.*

Ի. Ստալին— *Կարմիր բանակի յերեք առանձնահատկությունների մասին: Զինհրատ*, 1938 *թ.*

Կ. Յե. Վորոշիլով— *Բանվորա-Գյուղացիական Կարմիր Բանակի և Ռազմա-Ծովային Նավատորմի 20 տարին: Պետքաղհրատ*, 1938 *թ.*

Վ. Մ. Մոլոտով— *Ճառեր ԽՍՀՄ Գերագույն Խորհրդի առաջին Սեսիայում: ՀամԿ(բ)Կ Կենտկոմի Կուսհրատ*, 1938 *թ.*

Մ. Ի. Կալինին— *Հանուն խորհրդային ծովային մեծ նավատորմի: «Պրավդա»* 3 *հուլիսի:*

19-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

«Պրավդա», 29 *հունիսի: Ընկ. ընկ.* Կոկկինակիի *և* Բրյանդինսկու *հոդվածները: Առաջնորդող- Հայրենասիրություն և հերոսություն:*

«Պրավդա», *հուլիսի* 3-*ի առաջնորդողը-*

Հերոս ժողովրդի հերոս կանայք: Պոլինա Օսիպենկոյի հոդվածը:

20-ՐԴ ԹԵՄԱՅԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Մեր հայրենիքը— Ն. Բարանսկու և Պ. Պոսպելովի *խմբագրությամբ*, 3-*րդ հրատարակություն*: *Պետքաղհրատ*, 1938 *թ*.:

Ի. Պապանին— *Ռուս մեծ ժողովուրդը*: *«Պրավդա»*, 26 *հունիսի*:

«Պրավդա» հունիսի 28-*ի առաջնորդողը— Խորհրդային հայրենասիրության հոյակապ ցուցադրումը*:

ՀԱՄԿ(Բ)Կ ԿԵՆՏԿՈՄԻ ՅԵՎ ՄՈՍԿՎԱՅԻ ԿՈՄԻՏԵՅԻ «ՍՊՈՒՏՆԻԿ ԱԳԻՏԱՏՈՐԱ» ԺՈՒՐՆԱԼԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, «ՎՊՈՄՈՇՉ ՊԱՐՏԻՅՆՈՑ ՈՒՉԵԲԵ»-Ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԹԵՐԹԵՐՈՒՄ ՀԱՆԴԻՊՈՂ ԱՌԱՆՁԻՆ ԲԱՌԵՐԻ ՅԵՎ ՀԱՍԿԱՑՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԲԼԵՖ— Սկզբնական նշանակությամբ մի արտահայտություն, որը գործածվում է անգլիական պոկեր ազարտային թղթախաղի մեջ: Այդ իմաստով բլեֆը նշանակում է պարտնյորներին (խաղին մասնակցողներին) վախեցնելու այնպիսի յեղանակ, յերբ վատ խաղաթղթեր ունեցող խաղացողն այնպես է ցույց տալիս, որ ինքը լավ խաղաթղթեր ունի: Ավելի լայն իմաստով բլեֆը հակառակորդին վախեցնելն է լկտիությամբ, անզգամությամբ, նրա առաջ այնպիսի ուժերով ու միջոցներով պարծենալով, որոնք իրականում գոյություն չունեն: Բլեֆի պրիյոմներից հաճախ օգտվում են ֆաշիստական ագրեսորները՝ համաշխարհային նոր պատերազմի նախապատրաստման իրենց քաղաքականության մեջ:

ԻՆՎԵՍՏԻՑԻԱ— կապիտալ– ներդրում, այսինքն կապիտալների ներդրումը փոխառությունների մեջ, արդյունաբերական, տրանսպորտային, բանկային, առևտրական, գյուղատնտեսական և նման այլ ձեռնարկությունների մեջ: Ինվեստիցիան կապիտալիստների կողմից կատարվում է ինչպես տվյալ յերկրի ներսում, այնպես և նրա սահմաններից դուրս (տես «Կապիտալի էքսպորտ» բառի բացատրությունը, «Սպուտնիկ ագիտատորա» № 9, 1938 թ.): Վերջին դեպքում խոսքը վերաբերվում է արտասահմանյան ինվեստիցիաներին: Այն կապիտալը, որը կապիտալ է ներդնում, կոչվում է ինվեստոր, ներդրվող կապիտալները— ինվեստացվող կապիտալներ:

ԿՈՐԻՖԵՅ— հին հունարեն բառ, որի բառացի թարգմանությունը նշանակում է առաջնորդ, ուղի ցույց տվող: Ժամանակակից նշանակությամբ կորիֆեյ նշանակում է այնպիսի մարդ, որին առաջատար դիրք է գրավում գիտության կամ արվեստի որևէ բնագավառում, մարդ որին իր անունն անմահացրել է այնպիսի մեծագույն գյուտով, որը հեղաշրջում է մտցնում համապատասխան պատկերացումների մեջ:

Ընկեր Ստալինը բարձրագույն դպրոցի

աշխատողների ընդունելությանը, 1938 թվի մայիսի 17-ին արտասանած իր ճառի մեջ կորիֆեյ և մեր ժամանակի մեծագույն մարդ անվանեց մեր ուսուցչին ու դաստիարակին— Լենինին: «Ռուսաստանի հասարակական զարգացման գիտական անալիզի հիման վրա, միջազգային դրության գիտական անալիզի հիման վրա Լենինն այն ժամանակ յեկավ այն հետևության, որ դրությունից միակ յելքը հանդիսանում է սոցիալիզմի հաղթանակը Ռուսաստանում... Այն ժամանակ Լենինի դեմ վոռնում էին գիտության բոլոր ու ամեն տեսակ մարդիկ, որպես մի մարդու, որը քանդում է գիտությունը: Բայց Լենինը չվախեցավ հոսանքին դեմ գնալուց, քարացածությանը դեմ գնալուց: Յեվ Լենինը հաղթեց»:

ԿՐԻՄԻՆԱԼ— լատինական «կրիմինալիս» բառից, որը նշանակում է հանցավոր: Կրիմինալ արարք— նշանակում է այնպիսի արարք, որը նախատեսված է քրեական օրենսգրքով, յենթակա յե քրեական պատժի: Կրիմինոլոգիա— նշանակում է գիտություն հանցագործությունների և հանցավորության մասին, կրիմինալիստիկա— գիտություն քրեական իրավունքի մասին:

ԼՈԿԱՈՒՏ — բանվոր դասակարգի և նրա պահանջների դեմ ձեռնարկատերերի պայքարի յեղանակներից մեկը: Լոկաուտը նրանումն է կայանում, վոր մեկ կամ մի քանի կապիտալիստներ միաժամանակ փակում են իրենց ձեռնարկությունները և աշխատանքից արձակում բանվորներին, փողոց շպրտելով նրանց ու ընտանիքների հետ միասին մատնելով սովի: Ամենից ավելի հաճախ կապիտալիստները լոկաուտ են հայտարարում ի պատասխան բանվորների գործադուլին, յերբ վերջիններս ձգտում են իրենց աշխատանքի պայմանների բարելավման— աշխատավարձի բարձրացման, աշխատանքային օրվա կրճատման և այլն: Յերբեմն լոկաուտը կապիտալիստների կողմից կրում է հարձակողական բնույթ: Սպառնալով լոկաուտ հայտարարել, կամ լոկաուտ հայտարարելով, կապիտալիստները հետապնդում են հետևյալ նպատակը— վատացնել իրենց ձեռնարկությունների բանվորների դրությունը, իջեցնել աշխատավարձը կամ յերկարացնել աշխատանքային օրը: Լոկաուտներն առավել ևս ծանր հետևանքներ է բերում բանվոր դասակարգի համար, վորովհետև դրանք սովորաբար ընդգրկվում են ամբողջ շրջան-

ներ կամ արդյունաբերության ճյուղեր: Այսպես օրինակ, 1922 թվին Անգլիայի մեքենաշինական արդյունաբերության մեջ լոկաուտ հայտարարվեց, վորն այնուհետև տարածվեց նավաշինական բանվորների վրա: Այդ լոկաուտն ընդգրկեց 800 հազար բանվոր: Գերմանիայում 1928 թվին լոկաուտի յենթարկվեցին Ռուրի ավազանի պողպատաձուլական արդյունաբերության 200 հազար բանվորներ: Դանիայում 1936 թվին լոկաուտի յենթարկվեցին ավելի քան 120 հազար բանվորներ: Ցարական Ռուսաստանում նույնպես կապիտալիստներն օգտագործում եյին լոկաուտը, նրանց կողմից անողոքաբար շահագործվող բանվոր դասակարգի դեմ մղվող պայքարում: Լոկաուտները հատկապես լայն չափերով կիրառվում եյին Պիտերի մետաղագործների դեմ:

ՄՈՒՆԻՑԻՊԱԼԻՏԵՏ— տեղական քաղաքային կամ գյուղական ինքնավարության ընտրովի օրգան բուրժուա - դեմոկրատական յերկրներում: Մունիցիպալիտետների ընտրությունները կամ մունիցիպալ ընտրությունները կատարվում են պարբերաբար, սահմանված ժամկետներին: Սովորաբար մունիցիպալիտետների ընտրությունները կատարվում են քաղաքական կուսակցություն-

ների ցուցակներով: Ընտրություններին նախորդում է քաղաքական պայքարը: Ընտրությունների արդյունքները բնորոշ են այս կամ այն երկրում քաղաքական տրամադրությունների ու տեղաշարժերի բնութագրման համար: Օրինակ, Չեխոսլովակիայում վերջերս կատարված մունիցիպալ ընտրությունները հաջողություն բերեցին հակաֆաշիստական կուսակցություններին և ցույց տվեցին Չեխոսլովակիայի աշխատավոր մասսաների պատրաստակամությունը՝ պայքարելու համառ հանրապետության ազատության ու անկախության: Հատկապես ուշագրավ է կոմկուսակցության հաղթանակը մունիցիպալ ընտրություններում: Չեխոսլովակիայի կոմկուսակցությունը Պրահայում ստացավ մոտ 100 հազար ձայն և երկրորդ տեղը գրավեց իր թեկնածուների օգտին տրված ձայների թվով: Այդ հաղթանակը կոմկուսակցությունը նվաճեց շնորհիվ այն բանի, վոր նա վարում է հանրապետության պաշտպանության հաստատուն գիծ և միջոցառումներ է կիրառում պետության պաշտպանունակությունն ամրապնդելու ուղղությամբ:

Ֆաշիստական յերկրներում- Գերմանիայում և Իտալիայում- մունիցիպալիտետների

ընտրականությունը վերացված է: Մունիցիպալ օրգանների ղեկավարները (բուրգոմիստրները՝ Գերմանիայում և պոդեստաները— ավագները—Իտալիայում) նշանակվում են կենտրոնական իշխանության կողմից, խնամքով ընտրված, առավել լկտի ֆաշիստներից: Բուրգոմիստրներին և պոդեստաներին կից գոյություն ունեցող «մունիցիպալիտետների» անդամները նշանակվում են բուրգոմիստրների ու պոդեստաների առաջարկությամբ և ունեն միայն խորհրդակցական ձայն: Դրանով իսկ, «մունիցիպալիտետները» ֆաշիստական յերկրներում վերածված են արյունարբու ֆաշիստական դիկտատուրայի վոստիկանական - բյուրոկրատական ապարատի կցորդի:

ՆՈՎԱՏՈՐ (լատիներեն «նովուս» բառից, վորը նշանակում է նոր) անձնավորություն, վորը համարձակորեն մի վորևէ նոր բան է մտցնում այս կամ այն բնագավառում, համարձակորեն արտահայտում է նոր գաղափարներ և պայքարում է դրանց համար: Նովատորը նա յե, ով հեղաշրջում է կատարում ընդհանուրի կողմից ընդունված կարծիքի մեջ, փշրում է հին պատկերացումները, նորմաներն ու դրույթները, վորոնք խանգարում են առաջ շարժվելուն:

ԽՍՀՄ-ում, վորտեղ ծաղկում է գիտությունը, վորտեղ հայտնաբերվում են նորանոր տաղանդներ, հայտնի գիտնականների հետ միասին գիտության համար նոր ուղիներ են բաց անում նաև գիտական աշխարհում անհայտ, բայց իրենց գործի պրակտիկները հանդիսացող մարդիկ: Ընկեր Ստալինը բարձրագույն դպրոցի աշխատողների ընդունելությանը, 1938 թվի մայիսի 17-ին արտասանած իր ճառի մեջ գիտության այդպիսի նովատորների թվում դասեց ընկ. ընկ. Ստախանովին և Պապանինին:

ՍԱՄՈՒՐԱՅ— բարձրագույն զինվորական դասի կոչումը նախառեֆորմյան, ֆեոդալական Ճապոնիայում, վոր գոյություն ուներ մինչև 1876 թիվը: Սամուրայները խիստ կերպով պարսպվում էյին ժողովրդի մնացած խավերից: Բարձրամտորեն նրանք իրենց համարում էյին ընտրյալների կաստա, արհամարհանքով էյին վերաբերվում և անողոքաբար շահագործում էյին աշխատավոր ժողովրդին: Սամուրայների վարմունքի կանոնները բնորոշվում էյին հատուկ սովորություններով ու ավանդույթներով, վորոնք շարադրված էյին հատուկ «պատվի կոդեքսի» մեջ, վորը կոչվում էր «բուսիդո» (ասպետի ուղի): «Բուսիդոյի» առաջին պատգամ

ներից մեկն էր՝ կույր նվիրվածությունն իր տիրոջը: Այն սամուրայը, վորը խախտում էր «բուսիդոն», պետք է իրեն պատժեր «խարակիրիի» միջոցով, այսինքն սեփական ձեռքով պետք է պատռեր իր վորը: Ժամանակակից Ճապոնիայի կառավարող դասակարգերը հնադարյան սամուրայական ավանդույթներն ու սովորությունները օգտագործում են հօգուտ իրենց շահերի: Սամուրայի տիպը նրանք նկարագրում են վորպես հայրենասիրության, առաքինության, «հավատարիմ հպատակության», ինքնազոհաբերման և այլնի նմուշ: Դպրոցական նստարանից ճապոնական յերեխաների ուղեղի մեջ մտցվում է այն միտքը, վոր հնադարյան սամուրայը պետք է լինի նրա իդեալը: Նույն այդ «իդեալը» ներշնչվում է նաև բանակում: Սամուրայականությունը ճապոնական իմպերիալիզմի, նրա շովինիստական, մարդատեցության պրոպագանդայի և հափշտակիչ պատերազմի քարոզի իդեոլոգիական միջոցներից մեկն է:

Իրենց իսկական դեմքը ճապոնական սամուրայները ներկայումս ցույց են տալիս չին ժողովրդի դեմ մղվող հափշտակողական պատերազմում, ողից ռմբակոծելով չինական խաղաղ քաղաքները, սպանելով հազա-

բավոր կանանց ու յերեխաների, ավերելով չինժողովրդի կուլտուրական արժեքները: Խորհրդային և մասամբ արտասահմանյան մամուլում «սամուրայ» բառը գործածվում է իրոնիկ (ծաղրական) իմաստով:

ՍՈՒՎԵՐԵՆԻՏԵՏ— 1) պետական իշխանության գերագույն իրավունքներ ունենալը, 2) պետության լիակատար ինքնուրույնությունը ներքին հարցերի լուծման մեջ: Սուվերեն պետություն— նշանակում է անկախ պետություն: Ազգային սուվերենիտետ— նշանակում է ազգային ինքնուրույնություն: Ստալինյան Սահմանադրությունն ամուր սուվերենիտետ է հաստատում Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետությունների Միության համար, վորը հանդիսանում է բանվորների և գյուղացիների միութենական սոցիալիստական հզոր պետություն: Դրա հետ միասին, ԽՍՀՄ Սահմանադրության համաձայն, ԽՍՀՄ-ի կազմի մեջ մտնող յուրաքանչյուր միութենական հանրապետություն հանդիսանում է սուվերեն հանրապետություն և ինքնուրույն կերպով իրականացնում է պետական իշխանությունը: Յուրաքանչյուր միութենական հանրապետություն ունի իր Սահմանադրությունը, վորը հաշվի յե առնում հանրապետության առանձ

նահատկությունները: Յուրաքանչյուր միութենական հանրապետություն իրավունք ունի ազատ կերպով դուրս գալու ԽՍՀՄ-ից: Միութենական հանրապետությունների տերիտորիան չի կարող փոփոխվել առանց նրանց համաձայնության (ԽՍՀՄ Սահմանադրության 16, 17 և 18-րդ հոդվածները): Միութենական հանրապետությունների սուվերենիտետը սահմանափակված է միայն այն սահմաններում, վորոնք ստույգ կերպով նշված են ԽՍՀՄ Սահմանադրության 14-րդ հոդվածի մեջ: Միութենական հանրապետությունների սուվերեն իրավունքները պահպանվում են ԽՍՀ Միության կողմից (հոդված 15-րդ): ԽՍՀ Միության միասնության ուժը նրանումն է կայանում, վոր միութենական հանրապետությունները մտնում են խորհրդային ժողովուրդների յեղբայրական ընտանիքի մեջ՝ կամավորության, լիակատար հավասարության և փոխադարձ վստահության հիման վրա:

Բուրժուական ֆեդերատիվ պետությունները (ԱՄՆ, Շվեյցարիա և այլն) վոչ մի սուվերեն իրավունք չեն ճանաչում ֆեդերացիայի մեջ մտնող առանձին անդամ-պետությունների համար (նահանգների՝ Ամերիկայում, կանտոնների՝ Շվեյցարիայում):

Պատ․ խմբագիր՝ Գ․ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
Պատ․ խմբ․ տեղակալ՝ ՀՐ․ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

Գլավլիտի լիազոր՝ ՅԵ․—3702
Ստորագրված է տպագր․ 3 օգոստոսի
1938 թ․

«ԽՈՐՀ․ ՀԱՅԱՍՏԱՆ»-Ի ՀՐԱՏ․ ՏՊԱՐԱՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ

ՀԽՍՀ ԿԳԿ Հրատարակչություն—
«Խորհրդային Հայաստան»

ԲԱՑՎԱԾ Ե 1938 Թ.
բաժանորդագրությունը

„ԱԳԻՏԱՏՈՐԻ ԲԼՈԿՆՈՏ"

Լույս է տեսնում ամիսը 2 անգամ
Հ Կ (բ) Կ Կենտկոմի կուլտպրոպագանդայի
և ագիտացիայի բաժնի հրատարակություն

ԲԱԺՆԵԳԻՆԸ՝

12 ամիսը . . 6 ռուբ.
6 » . 3 »
3 » . 1 ռ. 50 կ.

Առանձին համարը՝ 25 կոպ.

Բաժանորդագրվելու համար դիմել՝
«Սոյուզպեչատ»-ի քաղաքային, շրջանային
բյուրոներին և փոստի բաժանմունքներին։